

«شرق» واکنش به اخبار توافق احتمالی تهران - واشنگتن را بررسی می‌کند

بازی با «پلن»

- ازاین‌رو شما هم قائل به Plan C هستید؟**

بازی با حروف و کلمات نکنیم. نکته مهمی که نباید فراموش کرد، این است که تهران با واشنگتن در شرایط کنونی به این جمع‌بندی رسیده‌اند که بحران و تنش حال حاضر بیش از این تشدید پیدا نکند؛ چراکه امکان دارد وضعیت به یک نقطه غیرقابل مدیریت و غیرقابل کنترل برسد. سخنان دیروز رهبری را هم که دیدید. به همین دلیل آمریکا و ایران احتمالا به یک‌جانبه آمریکا از برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) در سال ۲۰۱۸ و به‌ویژه در طول دو سال گذشته نوشتند: «پس از بیش از دو سال تلاش و شکست برای بازگرداندن توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ با ایران، به نظر می‌رسد دولت بایدن به این نتیجه رسیده است که احیای این توافق دور از دسترس باشد. جو بایدن، رئیس‌جمهوری آمریکا نیز به‌تازگی گفت که برجام مرده است.»

ازاین‌رو هنری رم و اریک بروئر از «Plan C» دولت بایدن می‌گویند. به باور این دو تحلیلگر، «اگر دولت بایدن از طرح الف (احیای برجام) صرف‌نظر کرده است و از چرخش به طرح ب (Plan B) که از سوی بسیاری از کارشناسان و همچنین مقامات اسرائیلی پیشنهاد شده که شامل فشارهای اقتصادی، سیاسی و نظامی بر تهران است، خودداری کرده، در عوض، طرح ب (Plan C) را انتخاب کرده است.» Plan C، از منظر این‌ دو «تلاش برای جلوگیری از حصول بدترین نتایج مناقشه هسته‌ای با ایران و درعین‌حال حفظ امکان حل‌وفصل آن در آینده خواهد بود». رم و بروئر در ادامه مقاله مشترکشان برای فارن ایتز آف دیپلوماسی می‌نویسند که «واشنگتن به دنبال جلوگیری از هسته‌ای‌شدن ایران و اجتناب از تشدید تنش‌های خطرناکی است که می‌تواند با افزایش فشار همراه باشد و به راه‌حل دیپلماتیک ضربه بزند، به این امید که شرایط برای یک توافق جدید برای جایگزینی برجام در طول زمان مساعدتر شود». البته دو تحلیلگر حوزه سیاست خارجی این را هم متذکر می‌شوند که «حتی اگر Plan C موفقیت‌آمیز باشد، هزینه‌هایی را به همراه خواهد داشت؛ چراکه این طرح به ایران اجازه می‌دهد تا برنامه هسته‌ای خود را به طور پیوسته توسعه دهد و درحین‌حال از انزوای اقتصادی و سیاسی خود رهایی یابد. این استراتژی همچنین به جای ایجاد زمینه برای حصول توافقی که برنامه هسته‌ای تهران را محدود می‌کند، خطر تثبیت وضعیت ایران به‌عنوان یک کشور در آستانه هسته‌ای‌شدن را به همراه دارد. در نتیجه، ایالات متحده و سایر کشورهای ذی‌نفع باید تلاش‌های خود را برای جلوگیری از برداشتن گام‌های کلیدی ایران در مسیر پیشرفت هسته‌ای و پیچیده‌ترکردن تلاش‌های تهران برای ایجاد خطوط حیاتی جدید اقتصادی و عادی‌سازی وضعیت هسته‌ای‌اش متصاعف کنند». تحلیلگر ارشد انستیتو واشنگتن و عضو سابق شورای امنیت ملی آمریکا در ادامه تاکید کردند که «این رویکرد در عین اینکه بهترین شرایط را برای جلوگیری از بدترین سناریوهای احتمالی یک ایران هسته‌ای یا جنگ در خاورمیانه فراهم می‌کند، بتاسیل حصول نوعی توافق دیپلماتیک را نیز حفظ می‌کند. در حقیقت، Plan C تصدیق این حقیقت است که اگرچه وضعیت موجود مطلوب نیست، اما گزینه‌های جایگزین می‌توانند بسیار بدتر باشند.»

بازی با حروف

محسن جلیلوند در تحلیل موضوع وجود Plan C به این نکته مهم اشاره دارد که قرار نیست برای تحلیل شرایط با حروف و کلمات بازی کنیم و به گفته او یک روز از Plan A بگوییم، روز دیگر از Plan B نام ببریم و بعد هم Plan C را مطرح کنیم. اگر این‌گونه باشد که باید تمام حروف انگلیسی را پشت سر هم ردیف کنیم و برای آن طرح بنراشیم. استاد روابط بین‌الملل در گپ‌وگفت خود با «شرق» به شکل دقیق‌تری تلاش برای جلوگیری از حصول بدترین نتایج مناقشه هسته‌ای با ایران و درعین‌حال حفظ امکان حل‌وفصل آن در آینده را در قالب Plan C بررسی می‌کند.

♦ **هنری رم، تحلیلگر ارشد انستیتو واشنگتن و اریک بروئر، عضو سابق شورای امنیت ملی آمریکا، در مقاله‌ای مشترک که به نظریهٔ رسیدن واکنش و تحلیلی به مجموعه شایعات و اخبار چند هفته اخیر از وجود مذاکرات پشت پرده تهران واشنگتن باش، به Plan C اشاره کرده‌اند؛ طرحی که تاکید دارد دولت بایدن سعی دارد برای جلوگیری از حصول بدترین نتایج مناقشه هسته‌ای با ایران و درعین‌حال حفظ امکان حل‌وفصل آن در آینده دست به توافق احتمالی بزند. ارزیابی شما دراین‌باره چیست؟**
درباره این سؤال شما چند نکته مهم وجود دارد که باید به صورت جداگانه به آن پاسخ داد. اول اینکه ما نمی‌توانیم هر تغییر نگاه و رفتاری را یک پلن بدانیم و مرتب و پشت سر هم از این کلمه استفاده کنیم؛ چون کارکرد و موضوعیت خود را از دست می‌دهد. در حوزه روابط بین‌الملل و سیاست خارجی، پلن دارای چارچوب و تعاریف خاص خود است؛ بنابراین شرایط کنونی باید از نگاه دیگری بررسی شود. درتانی اکنون برخی تحلیلگران معتقدند که چیزی به نام احیای توافق سال ۲۰۱۵ در دستور کار جو بایدن نیست؛ چراکه این توافق انتظارات و خواسته‌های ایالات متحده آمریکا را در قبال پرونده فعالیت‌های هسته‌ای ایران برآورده نمی‌کند.

♦ **همین‌جا توقف کنیم. بسیاری از کارشناسان هم مانند شما در گفت‌وگوهایی که با آنها داشته‌ام، به نکته‌ای مشابه با ارزیابی حضرت‌عالی اشاره کرده‌اند. آیا موضوع صرفا به استفاده تهران از سانترفیوژهای پیشرفته و غنی‌سازی ۶۰ درصد بازی‌گردد که می‌توان با یک توافق به آن پایان داد یا مسائل دیگری در میان است؟**
خیر، موضوع راهبردی‌تر شده است. ما اکنون شاهد جابه‌جایی خطوط هسته‌ای ایران هستیم؛ یعنی دیواره آتش هسته‌ای ایران به چند گام جلوتر رفته است.

- موضوع را بازتر می‌کنید؟**

ببینید تا قبل از سخنان سیدکمال خرازی مبنی بر اینکه «جمهوری اسلامی ایران به دانش و توان ساخت سلاح هسته‌ای دست پیدا کرده است»، آمریکا و اروپا عنوان کرده بودند که محور تلاش‌های آنها جلوگیری از دسترسی ایران به توان ساخت سلاح هسته‌ای است؛ ما اکنون با این گفته رئیس شورای روابط خارجی ایران، آمریکایی‌ها و اروپایی‌ها در تلاش‌اند ایران به ساخت سلاح هسته‌ای دست نزند؛ پس اینجا موضوع خود ساخت یا عدم ساخت سلاح هسته‌ای است.

استقبال کشیشان برزیلی از دریافت کتاب رهبر معظم انقلاب

باید حتما مجرد باشد، لذا هر دو پدِر روحانی، با هم در یک خانه زندگی می‌کردند. زنگ زدیم و وارد خانه شدیم. پس از ورود، هر دو به استقبال آمدند و محترمانه، مودبانه، با سلام و احوالپرسی و روی گشاده، من و همراهم را به اِتِاق میهمانی بردند. یک محیط ساده، تمیز و آرامش‌بخش. یک فرش ساده به همراه چند میلمان قهوه‌ای و چند میز عسلی که روی هر کدام، یک کتاب مقدس یعنی انجیل Biblia گذاشته بودند. سپس با شکلات‌های برزیلی از من پذیرایی کردند. من در ابتدا خودم را معرفی کردم و از اوضاع و احوال آنان پرسیدم. حال و هوای دوستانه‌ای بین طلبه ایرانی و کشیش‌های برزیلی حاکم شد. کم‌کم به طرح بعضی از موضوعات کلیدی و اعتقادی پرداختم و از اسامی به‌عنوان آخرین و کامل‌ترین نسخه ادیان آسمانی، سخن گفتم. گفتم که اسلام معتقد است

بخشی از یادداشت‌های یک مبلغ از خاطرات سفر بیه برزیل؛ چند ماهی که در شهر Guaranta do norte برزیل بودم، یکی از کارهای روزانه من در اوقات فراغت، برقراری ارتباط مؤثر و دیدار با چهره‌های موجه شهر بود. از جمله این افراد، دو کشیش کاتولیک به نام‌های «پدر آدنیلسون» Padre Adenilson و «پدر ریکاردو» Padre Ricar do بودند. این دو کشیش مسیحی از جهت اخلاق اجتماعی و مردم‌داری بین کاتولیک‌های شهر زیانزد بودند. پیش از این، برخی از دوستان برزیلی، من را به آنان معرفی کرده بودند. لذا پیش‌زمینه ذهنی از بنده داشتند. به هر صورت، قرار ملاقاتی در خانه آنان گذاشته شد. برای خودم جالب بود که منزل مسکونی کشیش‌ها، دقیقا دیوار به دیوار با بزرگ‌ترین کلیسای شهر بود. با توجه به اینکه در آیین مسیحیت یک کشیش امکان ازدواج ندارد و

- چرا؟**

چون زمانی بازار واکنش جدی را خواهد داشت که این کاهش قیمت‌ها در یک بازه زمانی طولانی‌مدت انجام شود و نهایت به یک ثبات قیمت هم برسد. بنابراین وقتی امکان دارد که فردا، پس‌فردا، هفته دیگر یا ماه دیگر با خبری دیگر، قیمت‌ها دوباره صعودی شود، دیگر موضوع کاهش نرخ یک «واکنش هیجانی» است، نه «واکنش مثبت». مسئله مهم‌تر دیگری که نباید فراموش شود، این است که به‌رحال مردمی که

محتاج خود را تأمین می‌کنند، باید کاهش نرخ ارز را در خرید روزانه خود ببینند. وقتی دلار در کانال ۴۷ هزار تومان قرار دارد اما کم‌ماکان اجناس با همان نرخ دلار ۶۰ هزار تومان خرید و فروش می‌شود، نمی‌توان این موضوع را چندان مثبت در نظر گرفت.

- اما مسئله چسبندگی قیمت‌ها هم مطرح است. به‌رحال یک بازه زمانی برای اثرگذاری آن وجود دارد؟**

ببینید مسئله چسبندگی قیمت یک موضوع است و برخی موانع برای کاهش قیمت‌ها موضوع دیگری است. اول اینکه تکرار می‌کنم معلوم نیست فردا، پس‌فردا، هفته دیگر یا ماه دیگر خبری درباره گرهِ در مذاکرات و تشدید تنش‌ها بین دو طرف مطرح نشود که می‌تواند موتور افزایش قیمت‌ها را روشن کند. دوم اینکه حتی اگر این اخبار جدی باشد و واکنش بازار هم مثبت باشد نه هیجانی و تداوم نزول قیمت‌ها را هم شاهد باشیم، اثر ملموس خود را روی قیمت کالا‌های اساسی و معیشت مردم نمی‌گذارد.

- به چه دلیل چنین باوری دارید؟**

چون ما با یک تورم ساختاری در اقتصاد کشور مواجهیم. دولت در اداره معیشت مردم نادرست عمل می‌کند. از طرف دیگر موضوع کاهش نرخ ارز پارامتری برای کاهش تورم نیست؛ چراکه وضعیت اقتصادی تا حدی نامطلوب است که خود رئیس‌جمهور و وزرا به‌صراحت اذعان کرده‌اند که حتی با احیای برجام، حصول توافق لغو تحریم‌ها تورم کنونی روند کاهشش جدی را به خود نمی‌گیرد؛ چون همان‌گونه که گفتم و دوباره تکرار می‌کنم، ما با یک تورم ساختاری در اقتصاد مواجهیم که با خریدرمانی و کاهش نرخ ارز به‌صورت لحظه‌ای درمان نمی‌شود. دولتی که علاوه بر خریدرمانی با هدف کاهش نرخ ارز سعی دارد عدددرمانی و آماردرمانی هم داشته باشد و با تغییر سایر پایه شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای کل کشور به

پویش فکری توسعه‌وخانه اندیشمندان علوم انسانی برگزار می‌کنند

نشست رونمایی از یک کتاب بزرگ: کتاب توسعه

تجربه توسعه و جایگاه کشورهای جهان در شاخص توسعه پویش

ارائه کتاب ۱۴۰۱:

مرتضی درخشان

سخنرانان:

هما داودی گرمارودی

آرش رئیس‌ی نژاد

ابوالفضل دلوری

محسن رنانی

زمان: دوشنبه ۲۲ خرداد ماه، ساعت ۱۷ تا ۱۹:۳۰

مکان: خیابان نجات‌الهی، جنب خیابان ورشو، خانه اندیشمندان علوم انسانی، سالن فردوسی